

นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ

เรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

CONTEMPORARY THAI DANCE IN THE LIGHT AND SOUND PERFORMANCE:

“WANG LADAVAL” FROM A GLORIOUS PAST TO AN ILLUSTRIOUS PRESENT

ลักษณะ แสงแดง*

วิชชุดา วุราทิพย์**

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการแสดง ตลอดจนความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data)

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการแสดงประกอบด้วย บทการแสดง ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหว นักแสดง เครื่องแต่งกาย เพลงและดนตรีที่ใช้ในการแสดง ฉาก สถานที่ในการแสดง (เวที) อุปกรณ์ประกอบการแสดง แสงที่ใช้ในการแสดง เสียงที่ใช้ในการแสดง การแต่งหน้าและทำผม การคัดเลือกนักแสดง ตลอดจนการฝึกซ้อม ซึ่งปรากฏอยู่ในแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน การกำกับการแสดง การบริหารจัดการแสดงอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพของศาสตราจารย์ ดร. นราพงษ์ จรัสศรี อันเป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ผลงานการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพที่สำคัญต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ยังส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคมหลายด้าน ที่สำคัญที่สุดคือ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมประเพณี และศิลปะแขนงต่างๆ ด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ปรากฏอยู่ในวัฒนธรรมองค์กรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งแต่เดิมคือ วังลดาวัลย์ เป็นต้น

คำสำคัญ: นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย / การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ / วังลดาวัลย์

Abstract

This thesis studies and analyzes the performance format and the importance of contemporary Thai dance in respect of the light and sound performance, “Wang Ladaval: from a Glorious Past to an Illustrious Present” which has had an impact on social context. The research was conducted by collecting review data and field data.

The research found that the format of the performance consists of the performance script, the style and movements, the performers, the costume, songs and music to accompany the performance, the stage scenery, the stage, props, light and sound to accompany the performance, make-up and hair-styles, the cast selection and the rehearsals. All of these were evident in the concept of the creation, the directing and the creative and efficient management of the performance by Professor Naraphong Charassri, Ph.D. This format will be used as a guideline for the study, analysis and creation of contemporary Thai dance in respect the light and sound performance in the future. The presentation of contemporary Thai dance in the light and sound performance, “Wang Ladaval: from a Glorious Past to an Illustrious Present,” has also had an impact on the social context in many ways and, most importantly, the social and cultural aspects. The performance reflects different areas of customs, traditions and art and the study of history, as well as the notion of virtues and ethics that are evident in the organizational culture of the Bureau of the Crown Property, whose office is located on the grounds of what was originally Ladaval Palace.

Keywords: contemporary Thai dance / light and sound performance / Ladaval Palace

* นิสิตระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, luckana_cu@hotmail.com

** อาจารย์ ดร., สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, vijjuta.v@yahoo.com

บทนำ

วังลดาวัลย์ เริ่มก่อสร้างขึ้นในราวปี พ.ศ. 2449 ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อพระราชทานให้เป็นที่พักประทับแต่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ (ทรงเป็นต้นราชสกุลยุคล พระนามเดิมคือ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหมื่นลพบุรีราดิศร และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์) ซึ่งกำลังจะสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ และใกล้ถึงกำหนดจะเสด็จฯ กลับประเทศไทย (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ม.ป.ป.:21) ในการนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามวังที่สร้างขึ้นใหม่แห่งนี้ว่า วังลดาวัลย์ ตามพระนามเดิมของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าลดาวัลย์ กรมหมื่นภูมินทรภักดี ผู้เป็นพระอัยกาของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ นับเป็นระยะเวลารวมทั้งสิ้น 18 เดือน การก่อสร้างพระตำหนักจึงแล้วเสร็จ เมื่อปี พ.ศ. 2451 (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ม.ป.ป.:23)

นับตั้งแต่วังลดาวัลย์ได้ถูกสร้างขึ้น จวบจนถึงปี พ.ศ. 2530 รวมเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 81 ปีแล้ว จึงปรากฏความชำรุดทรุดโทรมขึ้นกับอาคารหลายแห่ง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้มีการริเริ่มแนวความคิดในการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยการจัดทำแบบและรายการบูรณะซ่อมแซมจนแล้วเสร็จ แต่เมื่อปลายปี พ.ศ. 2540 เศรษฐกิจของประเทศไทยอยู่ในภาวะตกต่ำ จึงชะลอการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ลงชั่วคราว และในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการรื้อฟื้นโครงการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ขึ้นใหม่ภายใต้ชื่อว่า “โครงการบูรณะซ่อมแซมตึกอำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์” โดยดำเนินการบูรณะซ่อมแซมอย่างเต็มรูปแบบ จนแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2547 (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ม.ป.ป.:63)

หลังจากการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ครั้งใหญ่ได้เสร็จสิ้นลง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้จัดพิธีสมโภชเนื่องในโอกาสครบรอบ 96 ปี พระตำหนักวังลดาวัลย์ขึ้น ณ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เมื่อวันศุกร์ที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2547 และมีการจัดมหกรรมสมโภชขึ้นในงานเลี้ยงอาหารค่ำ คือ การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง “วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์” โดยมีศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี รับหน้าที่เป็น ผู้กำกับการแสดง นำเสนอผ่านการแสดงในรูปแบบของนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ นับตั้งแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน

วังลดาวัลย์เป็นสถานที่สำคัญอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ออกเป็นช่วงสำคัญต่างๆ ดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 กำเนิดวังลดาวัลย์

วังลดาวัลย์ เริ่มก่อสร้างขึ้นในราวปี พ.ศ. 2449 บนเนื้อที่ 17 ไร่ 80 ตารางวา ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อพระราชทานให้เป็นที่พักประทับแต่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงเป็นต้นราชสกุลยุคล (พระนามเดิมคือ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหมื่นลพบุรีราดิศร และสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์) ซึ่งกำลังจะสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ประเทศอังกฤษ และใกล้ถึงกำหนดจะเสด็จฯ กลับประเทศไทย โดยตามธรรมเนียมการสร้างวังสมัยนั้น จะต้องมีการหาฤกษ์ก่อรากพระตำหนักก่อนที่จะลงมือก่อสร้าง เพื่อความเป็นสิริมงคล แต่สำหรับวังลดาวัลย์การสร้างได้ดำเนินไปบ้างแล้ว จึงมีการหาฤกษ์ในภายหลัง ซึ่งมีกำหนดตรงกับวันศุกร์ที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2449 และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบรรจุศิลาฤกษ์ก่อรากพระตำหนักใหม่ การก่อสร้างวังลดาวัลย์มีพระสถิตินามการ นายช่างหลวง

สถาปนิกชาวไทยเป็นผู้ควบคุม การก่อสร้าง และนายจี. บลูโน นายช่างชาวอิตาลี เป็นผู้ออกแบบพระที่นั่ง พระตำหนัก ตำแห่ง และอาคารต่างๆ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามวังที่สร้างขึ้นใหม่แห่งนี้ว่า วังลดาวลย์ ตามพระนามเดิมของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าลดาวลย์ กรมหมื่นภูมินทรภักดี ผู้เป็นพระอัยกาของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ นับเป็นระยะเวลารวมทั้งสิ้น 18 เดือน การก่อสร้างตำหนัก จึงแล้วเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2451 (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ม.ป.ป.:21)

ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2475

ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2475 สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ สิ้นพระชนม์ลง หลังจากนั้นไม่นานประเทศไทยก็เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย บรรดาพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูงต่างพากันเสด็จฯ แปรพระราชฐานออกจากพระนครเป็นจำนวนมาก เฉกเช่นเดียวกับพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า เถลิงเชตรมงคล ได้เสด็จฯ กลับไปประทับ ณ มณฑลสงขลา ถิ่นพำนักเดิมเมื่อครั้งที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ยังทรงดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลพิษณุโลก ได้ วังลดาวลย์จึงขาดผู้ดูแลนับตั้งแต่นั้นมา (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ม.ป.ป.:30)

ช่วงที่ 3 สงครามมหาเอเชียบูรพา

จนกระทั่งช่วงปลายของสงครามมหาเอเชียบูรพา ใน พ.ศ. 2488 กองทัพญี่ปุ่น ได้ใช้ประเทศไทยเป็นฐานที่มั่น สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นได้เจรจาผ่านทางกระทรวงการต่างประเทศว่า มีความประสงค์จะใช้ที่ดินและโรงเรือนของวังลดาวลย์ เพื่อจัดตั้งเป็นหอวัฒนธรรมญี่ปุ่น ด้วยความจำเป็น รัฐบาลไทยจึงต้องให้ความช่วยเหลือ โดยพยายามจัดหาสถานที่ตามที่กองทัพญี่ปุ่นขอมา ซึ่งดำเนินไปตาม ข้อตกลงทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม นายควง อภัยวงศ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยนั้นมีความเห็นว่า รัฐบาลไทยควรจัดซื้อสถานที่ซึ่งเห็นว่าเหมาะสมไว้ แล้วให้ฝ่ายญี่ปุ่นเป็นเพียงผู้เช่า เพราะไม่เป็นการสมควรที่จะให้ญี่ปุ่นถือครองที่ดินพระราชทาน อันเคยเป็น ที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูงมาแต่เดิม ดังนั้น กระทรวงการคลังโดยสำนักงานทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์ จึงได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการติดต่อขอซื้อวังลดาวลย์จากพระทายาท นับว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าต่อการธำรงรักษาไว้ซึ่งสมบัติอันล้ำค่า และประมาณค่ามิได้ของแผ่นดิน แต่การทำสัญญาซื้อขายวังลดาวลย์ยังไม่เป็นที่เรียบร้อย ฝ่ายญี่ปุ่นตกอยู่ในสถานะผู้แพ้สงครามแก่ ฝ่ายสัมพันธมิตร สงครามมหาเอเชียบูรพาจึงสิ้นสุดลงเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2488 กองกำลังทหาร จากสหประชาชาติซึ่งเป็นฝ่ายชนะสงคราม ได้เดินทางเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก รัฐบาลไทยจึงได้ จัดเตรียมการรับรองที่วังลดาวลย์ให้เป็นที่พักพิงชั่วคราว ตลอดจนใช้เป็นที่พักการของกรมเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ม.ป.ป.:30-32)

ช่วงที่ 4 สิ้นสุดวังลดาวลย์

ในที่สุด การตกลงซื้อขายวังลดาวลย์ได้ดำเนินการเสร็จสมบูรณ์ เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2488 ต่อมาสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (เดิมตั้งอยู่ที่วังกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์) ได้พิจารณาแล้วว่า วังลดาวลย์ที่ซื้อไว้ยังว่างอยู่ และมีขนาดกว้างขวางเพียงพอ การคมนาคมสะดวก เหมาะสมที่จะใช้เป็นสถานที่ทำการแห่งใหม่ วังลดาวลย์จึงมีฐานะเป็นสถานที่ทำการแห่งที่ 5 (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ม.ป.ป.:35) และอยู่ภายใต้ความดูแลของสำนักงานทรัพย์สินส่วน พระมหากษัตริย์ นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

เนื่องด้วยผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของวังลดาวลย์ ที่ปรากฏอยู่ใน การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ เพื่อเป็นการเรียนรู้

และตระหนักถึงคุณค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ ในฐานะพระตำหนักที่ประทับของ พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ความเป็นมาตั้งแต่เมื่อครั้งสมัยแรกสร้าง ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จุดพลิกผัน อันนำไปสู่บทบาทใหม่ของการรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และประชาชน ในฐานะของสถานที่ ทำการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในปัจจุบัน และแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน การกำกับ การแสดง และการบริหารจัดการแสดงอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพของ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ความโดดเด่นของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยเฉพาะที่ โดยการนำสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีอยู่แล้วแต่เดิม มาใช้เป็นสถานที่แสดง ตลอดจนการส่งเสริม ให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร โดยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญขององค์กร และความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร คณะผู้บริหารสำนักงานทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์ จึงมอบหมายให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รับหน้าที่เป็น ผู้แสดง ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ซึ่งวัฒนธรรมองค์กรดังกล่าวนี้ มีความสอดคล้องและเป็นแรงขับเคลื่อนของการบริหารจัดการองค์กร ให้เกิดประสิทธิภาพ ทั้งนี้การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบัน อันรุ่งโรจน์ ยังมีคุณค่าในแง่ของบริบททางสังคมอีกด้วย

การศึกษาและวิเคราะห์การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการแสดง ภายใต้การกำกับ การแสดงของ ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ตลอดจนความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดง แสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคม เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์การแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบ จินตภาพที่สำคัญต่อไปในอนาคต ตลอดจนการเป็นที่ประจักษ์แก่วงการนาฏศิลป์และสาธารณชนว่า ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี คือ ศิลปินต้นแบบผู้สร้างสรรค์ผลงานด้านการแสดงแสงเสียงประกอบ จินตภาพ ซึ่งเป็นปูชนียบุคคลที่สำคัญ ควรค่าแก่การยกย่อง เชิดชูเกียรติคุณ และผลงานสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการแสดงของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความสำคัญของการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียง ประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลกระทบต่อบริบททางสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์จาก ข้อมูลที่ไม่สามารถวัดเป็นปริมาณได้ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสารจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย เอกสารทางวิชาการ ตลอดจนสื่อสังคมออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียง ประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยดำเนินการสังเกตการณ์จากสื่อต่างๆ ได้แก่ วิดีทัศน์บันทึก การแสดง แผ่นบันทึกเสียงที่ใช้ในการแสดง การสัมภาษณ์คณะผู้ดำเนินงาน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสดง

การแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์และดุริยางคศิลป์ ดังต่อไปนี้

2.1 สัมภาษณ์ศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชา นาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รับหน้าที่เป็น ผู้กำกับการแสดง ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

2.2 สัมภาษณ์อาจารย์จิรายุทธ พนมรักษ์ ดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชา นาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา รับหน้าที่เป็น ผู้ช่วยผู้กำกับการแสดง ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

2.3 สัมภาษณ์นายวรวิทย์ พันธธนพฤกษ์ ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองสื่อสารองค์กรภายใน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ รับหน้าที่เป็น คณะผู้จัดทำบทการแสดง ผู้ช่วยการบริหาร จัดการแสดง และผู้แสดง ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

2.4 หม่อมหลวงจิระนันท์ ดิศกุล ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริการลูกค้า สำนักงานทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์ รับหน้าที่เป็น ผู้แสดง (เจ้านายผู้หญิง) ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

2.5 นายภัทรวงศ์ หอมเนียม ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่สื่อสารองค์กร สำนักงานทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์ รับหน้าที่เป็น ผู้แสดง (คณะนายช่างชาวอิตาเลียน) ในการแสดงแสงเสียงประกอบ จินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

2.6 อาจารย์ ดร.วิชชุดา วุธาติธัย ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชา นาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ชมการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

2.7 อาจารย์สถาพร สนทอง ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย ระดับ 8 และข้าราชการ บำนาญ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

2.8 อาจารย์สมาน น้อยนิธย์ ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย วิทยาลัยนาฏศิลป กระทรวงวัฒนธรรม และที่ปรึกษาบริษัท โอเซียน มีเดีย จำกัด (Ocean Media Co.,Ltd.)

2.9 ศาสตราจารย์ ดร.วีระชาติ เปรมานนท์ ดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. นำข้อมูลที่รวบรวมไว้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย พร้อมทั้ง ส่งงานวิจัยฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นระยะๆ เพื่อทำการตรวจแก้ และรับคำแนะนำไปดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไข

4. ตรวจสอบความถูกต้องของงานวิจัย จัดพิมพ์เป็นงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ และนำเสนอผลงานวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบการแสดง ประกอบด้วย บทละคร ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหว นักแสดง เครื่องแต่งกาย เพลงที่ใช้ในการแสดง ฉาก สถานที่ในการแสดง อุปกรณ์ประกอบการแสดง แสงที่ใช้ในการแสดง เสียงที่ใช้ในการแสดง การแต่งหน้าและท่ามม การคัดเลือกนักแสดง และการฝึกซ้อม ดังต่อไปนี้

บทการแสดงจัดทำโดยนายเชมทัต วิสวโยธิน และนายวรวิทย์ พันธธณพฤกษ์ โดยมีแนวความคิดในการประพันธ์บทการแสดงจากประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ (วรวิทย์ พันธธณพฤกษ์, สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2557) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 องค์ ได้แก่ ปฐมบท อดีตอันรุ่งเรือง และปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวประกอบไปด้วย การเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) การแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) โนราห์ ชัดชาติรี และบัลเลต์โรแมนติก (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557) ซึ่งปรากฏอยู่ในภาพการแสดงทั้ง 3 องค์ ดังต่อไปนี้

องค์ที่ 1 ปฐมบท

ดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ ในตอนก่อนแรกสร้างวังลดาวัลย์ และการสร้างวังลดาวัลย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับแรกคือ การสัญจรไปมาของผู้คนซึ่งกำลังค้าขายกันอยู่ที่ตลาดน้ำ ณ ริมคลองผดุงกรุงเกษม เมื่อประมาณ 100 ปีมาแล้ว สถานที่แสดงคือ บ่อน้ำและสนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ โดยมีนักแสดงกลุ่มหนึ่งพายเรือสัญจรไปมาค้าขายอยู่ในบ่อน้ำ และนักแสดงอีกกลุ่มหนึ่งกำลังสัญจรไปมาค้าขายอยู่บริเวณสนามหญ้า ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดง มีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting)

ภาพที่ 1: การสัญจรไปมาของผู้คนซึ่งกำลังค้าขายกันอยู่ที่ตลาดน้ำ
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่สอง คือ ขบวนเสด็จนิวัติพระนครของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จากการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศในทวีปยุโรป โดยให้ผู้แสดงที่กำลังสัญจรไปมาค้าขายกันอยู่ มาตั้งแถวรับขบวนเสด็จซึ่งเป็นรูปแบบแถวที่มีลักษณะโค้งเป็นรูปตัวเอส (S) เพื่อแสดงให้เห็นถึงขบวนเสด็จอันยิ่งใหญ่ สมพระเกียรติยศของพระเจ้าแผ่นดินที่มีประชาชนมาเฝ้ารับขบวนเสด็จด้วยความจงรักภักดีอย่างเนืองแน่นตลอดเส้นทาง รูปแบบแถวที่มีลักษณะโค้งเป็นรูปตัวเอส (S) นี้ ภายหลังจากได้ถูกนำรูปแบบแถวกลับมาใช้อีกครั้ง ซึ่งปรากฏอยู่ในการแสดงมหานาฏกรรมเฉลิมพระเกียรติพระมหากษัตริย์ ภายใต้การกำกับแสดงของศาสตราจารย์ ดร.นราพงษ์ จรัสศรี ในตอนที่เหล่าพราหมณ์และขุนนางของกรุงมิถิลา จัดขบวนเสด็จมารับพระมหากษัตริย์ หลังจากที่พระมหากษัตริย์กษัตริย์อยู่ในมหาสมุทรเป็นเวลา 7 วัน 7 คืน (จิรายุทธ พนมรักษ์, สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2557)

ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting)

ภาพที่ 2: การรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่สาม คือ การก่อสร้างพระตำหนักวังลดาวัลย์ โดยมีกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นช่างก่อสร้าง กำลังดำเนินการก่อสร้างพระตำหนักวังลดาวัลย์ และมีกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นกลุ่มสถาปนิกชาวไทย และกลุ่มนายช่างชาวอิตาเลียน กำลังเดินตรวจตราการดำเนินการก่อสร้างพระตำหนักวังลดาวัลย์ ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) และในตอนท้ายการแสดงบรรยายถึงนายจี. บรูโน นายช่างชาวอิตาเลียนนั้น ผู้แสดงที่รับบทเป็นนายจี. บรูโน จะปฏิบัติท่ากอดดอกและหยุดนิ่ง ตามลักษณะของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant)

ภาพที่ 3: ผู้แสดงที่รับบทเป็น นายจี. บรูโน นายช่างชาวอิตาเลียน จะปฏิบัติท่ากอดดอกและหยุดนิ่ง ตามลักษณะของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant)

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

องค์ที่ 2 อดีตอันรุ่งเรือง

ดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ในอดีต ความเจริญรุ่งเรืองของวังลดาวัลย์ และการสิ้นสุดของวังลดาวัลย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับแรกคือ ในขณะที่บทการแสดงบรรยายถึง สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ นักแสดงที่รับบทดังกล่าว จะออกมาปรากฏตัวที่ระเบียงด้านบนบริเวณชั้น 2 ของพระตำหนักวังลดาวัลย์ ต่อมาเมื่อบทการแสดงบรรยายถึงการอภิเษกสมรสของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล นักแสดงที่รับบทเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล จะออกมาปรากฏตัวที่ระเบียงด้านบนบริเวณชั้น 2 ของพระตำหนักวังลดาวัลย์ เคียงข้างนักแสดงที่รับบทเป็นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ พร้อมด้วยนักแสดงอีก 3 คน ที่รับบทเป็นพระโอรส ประกอบด้วย พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล (พระองค์ชายใหญ่) พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมพลทิฆัมพร (พระองค์ชายกลาง) และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรณ์มงคลการ (พระองค์ชายเล็ก) ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) ตลอดจนการปฏิบัติท่ากอดอกและหยุดนิ่งของนักแสดงที่รับบทเป็นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ตามแบบการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) ในขณะเดียวกัน บริเวณสนามหญ้าด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ จะมีกลุ่มนักแสดงบัลเล่ต์โรแมนติกออกมาเรียงระบำ ทั้งนี้ผู้กำกับการแสดงได้ออกแบบการแสดงบัลเล่ต์โรแมนติกโดยใช้เทคนิค ลีลา และท่าทางการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานของบัลเล่ต์โรแมนติก เพื่อให้เหมาะสมกับนักแสดงสมัครเล่นที่ไม่มีทักษะด้านการแสดง นอกจากนี้การแสดงบัลเล่ต์โรแมนติกยังเป็นการแสดงในระบบสัญลักษณ์ สื่อถึงศิลปวัฒนธรรมตะวันตกที่หลังไหลเข้ามาภายในประเทศไทยสมัยนั้น (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557) งานสถาปัตยกรรมเป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ ซึ่งงานสถาปัตยกรรมของไทยก็ได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมของต่างประเทศ ดังเช่น ความงดงามทางลักษณะสถาปัตยกรรมของพระตำหนักวังลดาวัลย์ ที่สร้างขึ้นในรูปแบบของสถาปัตยกรรมตะวันตก คล้ายกับอาคารในยุโรปยุควิคตอเรีย (พ.ศ. 2373 – พ.ศ. 2444) และวิลล่าแบบอิตาเลียน มีการออกแบบโดยจำลององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมยุโรปจากหลายยุคสมัยมาผสมผสานกัน (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ม.ป.ป.:47) ตลอดจนความสอดคล้องของยุคสมัย โรแมนติก ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาเดียวกับรัชสมัยของรัชกาลที่ 3 – 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ อันเป็นแนวความคิดสร้างสรรค์ของผู้กำกับการแสดงที่สื่อถึงความร่วมสมัย จึงมีการนำบัลเล่ต์โรแมนติกมาสอดแทรกเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงได้อย่างเหมาะสมและกลมกลืน (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557)

ภาพที่ 4: การแสดงบัลเลต์โรแมนติก บริเวณสนามหญ้าหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่สอง คือ การบรรเลงดนตรีไทยที่จัดขึ้นในวังลดาวัลย์ โดยมีสมเด็จพระราชปิตุลาบรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช หรือสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมงคล และเจ้านายพระองค์อื่นๆ มาร่วมทอดพระเนตร ตลอดจนคณะทูตานุทูตและเหล่าข้าราชการบริพาร ก็ได้เข้าร่วมชมการบรรเลงดนตรีไทยในครั้งนี้ด้วย สื่อให้เห็นถึงดนตรีไทยที่เฟื่องฟู ณ วังลดาวัลย์ เนื่องด้วยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมงคล ทรงชื่นชอบดนตรีไทยและให้การสนับสนุนเป็นพิเศษ จนถึงกับตั้งวงปี่พาทย์ประจำวังเรียกว่าวงวังลดาวัลย์หรือวงปี่พาทย์วังแดงขึ้น ทั้งนี้ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) ตลอดจนการปฏิบัติท่าหุยนึ่งของนักแสดงในตอนรับเสด็จสมเด็จพระราชปิตุลาบรมพงศาภิมุข เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช หรือสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมงคล ตามแบบการแสดงละครภาพนิ่งหรือตาโบลิวิงต์ (Tableau Vivant)

ภาพที่ 5: บรรดาเจ้านายมาร่วมทอดพระเนตรการบรรเลงดนตรีไทย (แถวหน้า) ตลอดจนคณะทูตานุทูตและเหล่าข้าราชการบริพาร (แถวที่สอง) ก็ได้เข้าร่วมชมการบรรเลงดนตรีไทยด้วย
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่สามคือ การย้ายถิ่นฐานไปประทับ ณ ภาคใต้หลังจากที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณ แต่งตั้งให้เป็นสมุหเทศาภิบาลมณฑลนครศรีธรรมราช และพระอุปราชแห่งปักษ์ใต้

ในการนี้พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล ได้ตามเสด็จไปด้วย ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) การแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) การแสดงโนราห์ และซัดซาตรี ทั้งนี้ผู้กำกับการแสดงมีแนวคิดสร้างสรรค์ในการนำการแสดงโนราห์และซัดซาตรีมาแสดงในระบบสัญลักษณ์ สื่อถึงศิลปวัฒนธรรมของภาคใต้ และการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปประทับที่ภาคใต้ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557) ในตอนท้ายของภาพการแสดงจะปรากฏกลุ่มนักแสดงชายที่รับบทเป็นข้าราชการบริพาร มายกตัวนักแสดงที่รับบทเป็นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล ให้มีลำดับสูงขึ้น พร้อมกับเคลื่อนที่โดยการหมุนนักแสดงทั้งสองท่านเพื่อให้นักแสดงทั้งสองท่านมีความโดดเด่น และนักแสดงทั้งสองท่านจะปฏิบัติท่าหยุดนิ่ง ตามแบบของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) ท่ามกลางวงล้อมของกลุ่มนักแสดงที่กำลังรำรำโนราห์และซัดซาตรี นอกจากนี้ผู้กำกับการแสดงได้ออกแบบการแสดงโนราห์และซัดซาตรี โดยใช้เทคนิค ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐานของนาฏศิลป์ไทย เพื่อให้เหมาะสมกับนักแสดงสมัครเล่นที่ไม่มีทักษะด้านการแสดง (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557)

ภาพที่ 6: การแสดงโนราห์และซัดซาตรี

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่สี่คือ เมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กลับมารับตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ทั้งสองพระองค์จึงทรงย้ายกลับมาประทับที่วังลดาวัลย์อีกครั้งหนึ่งในครั้งนี้วงปี่พาทย์และวงมโหรีจากเมืองนครศรีธรรมราชได้โดยเสด็จกลับมาด้วย ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงคือ การแสดงโนราห์ ซัดซาตรี และบัลเลต์โรแมนติก ทั้งนี้ผู้กำกับการแสดงมีแนวคิดสร้างสรรค์โดยการนำการแสดงโนราห์ ซัดซาตรี และบัลเลต์โรแมนติก มาแสดงพร้อมเพรียงกันบริเวณสนามหญ้าด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ โดยเป็นการแสดงในระบบสัญลักษณ์ ที่สื่อถึงการย้ายกลับมาประทับที่วังลดาวัลย์ ตลอดจนการนำวงปี่พาทย์ และวงมโหรีจากเมืองนครศรีธรรมราชกลับมาด้วย (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557) ดังนั้นการแสดงโนราห์ ซัดซาตรี และบัลเลต์โรแมนติกจึงเป็นแนวความคิดที่มีความร่วมสมัยของผู้กำกับการแสดง ซึ่งนำเอาการแสดงนาฏศิลป์ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มาจัดแสดงไว้ด้วยกันอย่างเหมาะสมและกลมกลืน กล่าวคือ การแสดงโนราห์และซัดซาตรีเป็นการแสดงในระบบสัญลักษณ์ที่สื่อถึงวัฒนธรรมไทยและถิ่นฐานภาคใต้ ในขณะที่การแสดงบัลเลต์โรแมนติก

เป็นการแสดงในระบบสัญลักษณ์ที่สื่อถึงวัฒนธรรมตะวันตกและถิ่นฐานดั้งเดิมคือ วังลดาวัลย์ ซึ่งถูกสร้างขึ้นในรูปแบบของสถาปัตยกรรมตะวันตก

ภาพที่ 7: การแสดงโนราห์ ชัดชาติรี และบัลเล่ต์โรแมนติก บริเวณสนามหญ้าด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

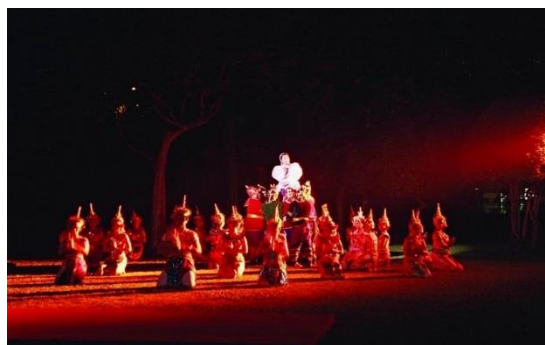
ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่ห้าคือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ สิ้นพระชนม์ ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) และการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวังต์ (Tableau Vivant) โดยมีกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนออกมาปรากฏตัวที่สนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักพระวังลดาวัลย์ นักแสดงจะแสดงอารมณ์โศกเศร้า และยกแขนข้างขวาขึ้น โดยทอดแขนข้างขวาไปทางพระตำหนักวังลดาวัลย์ พร้อมกับมองในระดับสูงไปที่พระตำหนักวังลดาวัลย์ เพื่อสื่อให้เห็นถึงสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ที่ทรงมีฐานันดรศักดิ์เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง จากนั้นนักแสดงก็จะล้มทรุดตัวลงไปกับพื้น เพื่อสื่อถึงอารมณ์โศกเศร้าจากการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เปรียบเสมือนเสาหลักแห่งวังลดาวัลย์ได้หักโค่นลง จากนั้นกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนก็จะวิ่งกระจายแถวกลับเข้าไปบริเวณด้านหลังของสถานที่แสดง

ภาพที่ 8: นักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนจะล้มทรุดตัวลงไปกับพื้น เพื่อสื่อถึงอารมณ์โศกเศร้าจากการสิ้นพระชนม์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เปรียบเสมือนเสาหลักแห่งวังลดาวัลย์ได้หักโค่นลง

ที่มา: วิดีทัศน์บันทึกการแสดง ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่หกคือ เกิดเหตุการณ์คณะราษฎรทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมงคล ผู้เป็นพระวรชายา จึงได้ย้ายไปประทับยังจังหวัดสงขลา ถิ่นพำนักเดิมเมื่อครั้งพระสวามียังทรงดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลปักษ์ใต้ วังได้ถูกทิ้งร้าง และความเฟื่องฟูของวังลดาวัลย์ก็มีอันร่วงโรยลงไป นับแต่นั้นเป็นต้นมา ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏยศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) และการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวีงต์ (Tableau Vivant) โดยมีกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งวิ่งออกมาจากภายในพระตำหนักวังลดาวัลย์ มาปรากฏตัวที่สนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ จากนั้นนักแสดงจะปฏิบัติท่าทางที่แสดงอาการโศกเศร้าและหยุดนิ่ง ตามแบบการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวีงต์ (Tableau Vivant) อาทิ อิงซบกันเป็นคู่ นิ่งทรวดตัวลงกับพื้น อิงซบกับต้นไม้ โดยกระจายกลุ่มนักแสดงไปตามตำแหน่งต่างๆ บริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ ต่อมานักแสดงที่รับบทเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมงคล พร้อมด้วยข้าราชการ ก็จะเดินออกมาจากภายในพระตำหนักวังลดาวัลย์ ด้วยอารมณ์โศกเศร้า โดยเคลื่อนที่ไปยังสนามหญ้าบริเวณด้านขวาของพระตำหนักวังลดาวัลย์ จากนั้นเมื่อจบการแสดงบรรยายถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นประชาชนทั้งหมด จะวิ่งกรูกันออกมาแสดงตัวที่สนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ เพื่อแสดงถึงความสับสนอลหม่าน ในขณะเดียวกันที่สนามหญ้าบริเวณด้านขวาของพระตำหนักวังลดาวัลย์ กลุ่มนักแสดงชายที่รับบทเป็นข้าราชการบริพาร มายกตัวนักแสดงที่รับบทเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมงคล (นักแสดงหลัก) ให้มีลำตัวสูงขึ้น เพื่อให้นักแสดงหลักมีความโดดเด่น พร้อมกับเคลื่อนที่ถอยกลับเข้าไปบริเวณด้านหลังของสถานที่แสดง ทั้งนี้นักแสดงหลักจะปฏิบัติท่า ยกแขนทั้งสองข้างขึ้น พร้อมกับมองทอดสายตาที่แสดงอารมณ์อาลัยอาวรณ์ไปทางพระตำหนักวังลดาวัลย์ และหยุดนิ่ง ตามแบบของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวีงต์ (Tableau Vivant) ท่ามกลางวงล้อมของกลุ่มนักแสดงที่กำลังร่ายรำโนราห์และซัดซาตรี เพื่อสื่อถึงการย้ายถิ่นฐานกลับไปประทับยังจังหวัดสงขลา

ภาพที่ 9: กลุ่มนักแสดงชายที่รับบทเป็นข้าราชการบริพาร มายกตัวนักแสดงที่รับบทเป็น พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมงคล (นักแสดงหลัก) ให้มีลำตัวสูงขึ้น เพื่อให้นักแสดงหลักมีความโดดเด่น พร้อมกับเคลื่อนที่ถอยกลับเข้าไปบริเวณด้านหลังของสถานที่แสดง ทั้งนี้นักแสดงหลักจะมองทอดสายตาที่แสดงอารมณ์อาลัยอาวรณ์ไปทางพระตำหนักวังลดาวัลย์และหยุดนิ่ง ตามแบบของการแสดงละครภาพนิ่ง หรือตาโบลิวีงต์ (Tableau Vivant) ท่ามกลางวงล้อมของกลุ่มนักแสดงที่กำลังร่ายรำโนราห์และซัดซาตรี เพื่อสื่อถึงการย้ายถิ่นฐานกลับไปประทับยังจังหวัดสงขลา

ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ภาพการแสดงที่ปรากฏในลำดับที่เจ็ดคือ เมื่อเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา ญี่ปุ่นบุกเข้ามาในประเทศไทย รัฐบาลญี่ปุ่นประสงค์จะได้ที่ดินและโรงงานของวังลดาวัลย์ สำหรับจัดทำเป็นหอวัฒนธรรมญี่ปุ่น แต่รัฐบาลไทยไม่เห็นด้วยกับการที่ชาวต่างชาติจะมาเป็นเจ้าของบ้านหรือที่ดินในราชอาณาจักร จึงได้มอบหมายให้กระทรวงการคลังติดต่อขอซื้อวังลดาวัลย์จากพระทายาทผู้รับพระราชมรดก วังจึงถูกขายให้แก่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ต่อมาสถานการณ์โลกก็ได้พลิกผันเมื่อญี่ปุ่นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ วังลดาวัลย์จึงถูกจัดเป็นที่พำนักและที่ทำการของทหารสหประชาชาติ เป็นการชั่วคราว ถือเป็นการสิ้นสุดของวังลดาวัลย์ ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) โดยมีกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นฝ่ายกองทัพญี่ปุ่น เดินออกมาแสดงตัวที่สนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ ต่อมากลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นฝ่ายกองทัพสัมพันธมิตร ก็เดินออกมาแสดงตัวที่สนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ เพื่อประจันหน้ากับฝ่ายกองทัพญี่ปุ่น จากนั้นฝ่ายกองทัพญี่ปุ่นก็ล่าถอย โดยการเดินเคลื่อนที่ถอยกลับไปยังด้านหลังของสถานที่แสดง สื่อถึงความพ่ายแพ้ของฝ่ายกองทัพญี่ปุ่น ซึ่งเป็นแนวความคิดสร้างสรรค์ของผู้กำกับการแสดง ที่เล็งเห็นว่าไม่จำเป็นต้องออกแบบการแสดงฉากการปะทะอาวุธหรือรบราฆ่าฟันกัน แต่อาศัยการออกแบบลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของนักแสดงในระบบสัญลักษณ์ ที่แสดงออกถึงชัยชนะและความพ่ายแพ้ ทั้งนี้ผู้ชมก็ยังสามารถเข้าใจเรื่องราวที่สื่อสารได้เป็นอย่างดี แม้จะมีการนำระบบสัญลักษณ์มาใช้ในการแสดงก็ตาม เพราะผู้ชมมีความเข้าใจในบทบาทการแสดง ที่มีการบรรยายเหตุการณ์ตามท้องเรื่องได้ชัดเจนอยู่แล้ว ในตอนท้ายของภาพการแสดง ขณะที่เพลงประกอบการแสดงบรรเลงเพลงพญาโศก นักแสดงที่รับบทเป็นพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเขตมงคล และเหล่าข้าราชการบริพาร ได้เดินออกมาจากภายในพระตำหนักวังลดาวัลย์ มายังสนามหญ้าบริเวณด้านหน้าพระตำหนักวังลดาวัลย์ พร้อมด้วยพระโกศที่บรรจุพระอัฐิของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ เพื่อสื่อถึงการสิ้นสุดของวังลดาวัลย์ ในฐานะที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง

ภาพที่ 10: กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นฝ่ายกองทัพญี่ปุ่น และกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นฝ่ายกองทัพสัมพันธมิตร เดินออกมาประจันหน้ากัน จากนั้นฝ่ายกองทัพญี่ปุ่นก็ล่าถอย โดยเดินเคลื่อนที่ถอยกลับไปยังด้านหลังของสถานที่แสดง สื่อถึงความพ่ายแพ้ของฝ่ายกองทัพญี่ปุ่น
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

องค์ที่ 3 สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์

ดำเนินเรื่องราวเกี่ยวกับวังลดาวัลย์ในยุคปัจจุบัน ที่ได้เปลี่ยนฐานะจากการเป็นพระตำหนักที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง สู่สถานที่ทำการแห่งที่ 5 ของสำนักงานทรัพย์สิน

ส่วนพระมหากษัตริย์ และการดำเนินการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ ทำให้วังลดาวัลย์กลับมางดงามขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ลีลาและท่าทางการเคลื่อนไหวของผู้แสดงมีลักษณะเป็นการเคลื่อนไหวตามชีวิตประจำวัน (Everyday Movement) และศิลปะแนวเรียบง่าย (Minimalism) ซึ่งเป็นแนวความคิดของการแสดงนาฏศิลป์หลังสมัยใหม่ หรือโพสต์โมเดิร์นแดนซ์ (Post – Modern Dance) ประกอบกับการแสดงละคร (Acting) โดยมีกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นช่างก่อสร้าง กำลังดำเนินการบูรณะซ่อมแซมพระตำหนักวังลดาวัลย์ ประกอบกับมีกลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นกลุ่มวิศวกรและสถาปนิก กำลังเดินตรวจตราการดำเนินการบูรณะซ่อมแซมพระตำหนักวังลดาวัลย์

ภาพที่ 11: กลุ่มนักแสดงที่รับบทเป็นช่างก่อสร้างกำลังดำเนินการบูรณะซ่อมแซมพระตำหนักวังลดาวัลย์
ที่มา: ได้รับความอนุเคราะห์ภาพถ่ายจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

นักแสดงคือ บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เนื่องจากคณะผู้บริหารของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร โดยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญขององค์กร และความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร จึงมอบหมายให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์รับหน้าที่เป็นผู้แสดง (วรวิทย์ พันธธนพฤกษ์, สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2557)

การออกแบบเครื่องแต่งกาย เป็นแนวความคิดการออกแบบเครื่องแต่งกายตามสมัยนิยม และการแต่งกายตามบทบาทของนักแสดง ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ โดยการศึกษาเครื่องแต่งกายในยุครัตนโกสินทร์ รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รวมไปถึงประวัติศาสตร์และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น นอกจากนี้ยังมีการแต่งกายตามแบบแผนของการแสดงนาฏศิลป์ ซึ่งประกอบด้วย การแสดงบัลเล่ต์โรแมนติก การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ คือ โนราห์และซัดซาตรี เป็นต้น (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557)

เพลงที่ใช้ในการแสดงมี 2 ประเภท คือ เพลงไทยและเพลงสากล ซึ่งอาศัยเทคโนโลยีด้านการติดต่อเพลงไทยและเพลงสากลมาใช้ร่วมกันในการแสดง โดยมีแนวคิดในการคัดเลือกเพลงไทยและเพลงสากลที่มีความหมายสอดคล้องกับสถานการณ์และบรรยากาศตามท้องเรื่อง ตลอดจนการสื่ออารมณ์ในการแสดง (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557)

ฉากที่ใช้ในการแสดง คือ พระตำหนักวังลดาวัลย์ ซึ่งมีรูปแบบเป็นฉากภายนอก โดยเป็นฉากที่แสดงว่าเป็นสถานที่ภายนอกของอาคารที่อยู่อาศัย โดยสามารถแลเห็นท้องฟ้าปกคลุมและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติได้อย่างเด่นชัด

สถานที่ในการแสดงคือ บริเวณโดยรอบของพระตำหนักวังลดาวัลย์ ณ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จัดเป็นการแสดงนาฏศิลป์เฉพาะที่ (Site – Specific Dance Performance) ซึ่งมีความต้องการหลีกเลี่ยงจากกรอบของโรงละคร (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557)

อุปกรณ์ที่นำมาใช้ประกอบการแสดงในฉากต่างๆ มีแนวคิดที่คำนึงถึงความสอดคล้องกับสถานการณ์ และบรรยากาศตามท้องเรื่อง ตลอดจนการใช้ประโยชน์ในเชิงสัญลักษณ์

การออกแบบแสงในการแสดง มีการนำเทคโนโลยีด้านการให้แสงมาประยุกต์ใช้ โดยคำนึงถึงธรรมชาติของแสงในสถานที่แสดงซึ่งเป็นทีโหล่งแจ้ง ทำให้การมองเห็นภาพของสถาปัตยกรรม ปรากฏออกมาในลักษณะต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย และสื่อสารความหมายที่มีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ ตามท้องเรื่องได้อย่างเหมาะสมกลมกลืน (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557)

เสียงที่ใช้ในการแสดง คือ เสียงบรรยายบทการแสดง โดยบรรยายเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ของวังลดาวัลย์

แนวคิดการแต่งหน้าและทำผมผู้แสดง มีความสอดคล้องกับแนวคิดของการออกแบบเครื่องแต่งกาย ที่เป็นแนวคิดการออกแบบตามสมัยนิยมและบทบาทของนักแสดง ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุคสมัย ทางประวัติศาสตร์ คือ ยุครัตนโกสินทร์ รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นักแสดงทุกท่านมีลักษณะการแต่งหน้าและทำผมที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ ตามแบบของการดำรงชีวิต ประจำวันทั่วไป ยกเว้นกลุ่มนักแสดงลีลาที่มีลักษณะการแต่งหน้าและทำผมตามแบบแผนของการแสดง นาฏยศิลป์ คือ การแสดงบัลเล่ต์โรแมนติก และการแสดงนาฏยศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ ได้แก่ โนราห์ และซัดซาตรี (นราพงษ์ จรัสศรี, สัมภาษณ์, 14 ตุลาคม 2557)

การคัดเลือกนักแสดงดำเนินการโดยคณะผู้บริหารจัดการแสดงของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยคัดเลือกนักแสดงที่เป็นบุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จำนวนทั้งสิ้น 200 คน ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกนักแสดงที่คำนึงถึงความเหมาะสมระหว่างผู้แสดง กับบทบาทที่ได้รับ (วรวิทย์ พันธธณพฤกษ์, สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2557)

การฝึกซ้อมตลอดระยะเวลา 1 เดือน (จำนวน 3 วันต่อสัปดาห์ / วันละ 3 ชั่วโมง หลังจากเวลาเลิกปฏิบัติงาน) สถานที่ในการฝึกซ้อม คือ ห้องเทเวศร์ และมีการซ้อมใหญ่ก่อนวันแสดงจริง สถานที่ในการซ้อมใหญ่ คือ บริเวณโดยรอบพระตำหนักวังลดาวัลย์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสถานที่แสดงในวันจริง (วรวิทย์ พันธธณพฤกษ์, สัมภาษณ์, 17 กันยายน 2557)

การศึกษาและวิเคราะห์ความสำคัญของการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียง ประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ที่ส่งผลต่อบริบททางสังคม ในด้านต่างๆ ประกอบด้วย สังคมและวัฒนธรรม การศึกษา ศาสนาและความเชื่อ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองการปกครอง และประชากร ดังต่อไปนี้

บริบททางสังคมด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่

- การอภิเษกสมรสสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของสังคมและวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับ ขนบธรรมเนียมประเพณีในพิธีมงคลแบบราชสำนัก ดังเช่น การอภิเษกสมรสระหว่างสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน ร.ศ. 126 ณ วังลดาวัลย์ (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ม.ป.ป.:24)

- ดนตรีไทยและนาฏยศิลป์ไทยที่เฟื่องฟู ณ วังลดาวัลย์ เนื่องด้วยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมงคล ทรงชื่นชอบ ในการดนตรีและนาฏยศิลป์ไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านดนตรีไทยนั้น สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงโปรดและให้การสนับสนุนเป็นพิเศษ จนถึงกับตั้งวงปี่พาทย์ ประจำวังเรียกว่าวงวังลดาวัลย์หรือวงปี่พาทย์วังแดงขึ้น นอกจากนี้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ ทรงสนพระทัยการเล่นและการแสดงนาฏยศิลป์พื้นเมืองของ

ภาคใต้ เมื่อใดที่วังลดาวัลย์มีการจัดงานครั้งสำคัญ จะทรงนำโนราห์และหนังตะลุงจากปักษ์ใต้มาแสดง ให้เจ้านายและประชาชนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงได้ชม ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างยิ่ง

พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชตรมมงคล ก็ทรงตั้งวงมโหรีและคณะละครของพระองค์ บรรดาศิลปินชั้นครูของกรมศิลปากร อาทิ คุณครูสมุล ยมะคุปต์ หลวงประดิษฐ์ไพเราะ ตลอดจนดอกดิน กัญญามาลย์ และสวง ทรัพย์สำรวย หรือล้อต๊อก ซึ่งศิลปินตลกรุ่นเก่า ล้วนเคยอยู่ในความดูแลของพระองค์ มาแล้วทั้งสิ้น (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ม.ป.ป.:26-27)

- การสร้างพระราชวังและวังเป็นพระเพณีที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา จุดประสงค์ในการสร้างวัง คือ เพื่อสร้างที่ประทับอันเป็นสมบัติส่วนกลางของแผ่นดิน สำหรับพระราชโอรสและพระบรมวงศานุวงศ์ที่สำคัญบางพระองค์ การสร้างพระราชวังและวังเป็นงานของชาติด้านหนึ่ง ที่จะต้องดำเนินไปตามประเพณี ในการที่เจ้านายต้องปฏิบัติราชการแผ่นดิน ซึ่งถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยกำเนิด ที่ประทับหลวงที่ได้สร้างขึ้นนั้นนอกจากเป็นที่อยู่อาศัยแล้ว ยังเป็นที่ทำงาน บางครั้งเป็นสิ่งที่แสดงออกถึง ศิลปวัฒนธรรมในสมัยนั้นด้วย การสร้างวังด้วยจุดประสงค์และประโยชน์ใช้สอยดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ได้สิ้นสุดลงในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยนับตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ได้มีการสร้างวังใหม่ จนมาถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พระราชธิดาในรัชกาลต่างๆ เสด็จออกมาอยู่วังส่วนพระองค์ได้ (แน่นน้อย ศักดิ์ศรี,หม่อมราชวงศ์, ฌพิศร กฤตติกากุล และดร.ณัฏฐ์ แก้วม่วง 2525:13-14)

- งานสถาปัตยกรรมเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ งานสถาปัตยกรรม เพื่อสถาบันพระมหากษัตริย์ อันได้แก่ พระราชวังและวัง เป็นการสร้างสรรค์งานสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และการตกแต่ง ที่มีความประณีต งดงาม และวิจิตรบรรจง สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอย แสดงถึงลักษณะ ความเป็นอยู่ทางสังคม ตลอดจนอิทธิพลของต่างประเทศที่เข้ามามีบทบาทต่อศิลปวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ของประเทศไทยตามยุคสมัยต่างๆ แม้ในบางครั้งงานสถาปัตยกรรมของไทยจะได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรม ของต่างประเทศ แต่มิได้สูญเสียศิลปวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของไทยไป ทั้งนี้เพราะภูมิปัญญาของ บรรพบุรุษ โดยการรับเอาศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของต่างประเทศ นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ และสอดคล้องกับศิลปวัฒนธรรมของไทย

- การสูญสิ้นของพระราชวังและวัง เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการทางด้านสังคม และวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางศิลปวัฒนธรรมด้านงานสถาปัตยกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อ พระราชวังและวังอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ จากการศึกษาและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับพระราชวังและวังในสมัย กรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีหลักฐานปรากฏว่า มีพระราชวังที่สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 9 จำนวนทั้งสิ้น 9 แห่ง ปัจจุบันคงเหลือดำรงความเป็นพระราชวังเพียง 2 แห่ง คือ พระบรมมหาราชวัง และพระราชวังดุสิต ส่วนวังมีทั้งสิ้น 134 แห่ง ปัจจุบันคงเหลือหลักฐานทางสถาปัตยกรรมไม่เกิน 20 แห่ง ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ในการใช้สอย และเปลี่ยนแปลงผู้ครอบครอง อาทิ เมื่อผู้ครอบครองที่ได้รับการสืบต่อมิได้ตระหนักถึงคุณค่าของพระราชวังและวัง บางแห่งจึงถูกทำลาย และสร้างสถาปัตยกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นคุณค่าทางเศรษฐกิจขึ้นทดแทน บางแห่งขาดผู้ครอบครอง สืบต่อและดูแล จึงมิได้รับการทำนุบำรุงรักษา บางแห่งมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และได้รับการทดแทนด้วย ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ส่งผลให้เกิดการสูญเสียเอกลักษณ์ และหลักฐานสำคัญอันทรงคุณค่าทาง ประวัติศาสตร์ ที่แสดงถึงวิวัฒนาการทางศิลปวัฒนธรรมด้านสถาปัตยกรรมของชาติ เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (แน่นน้อย ศักดิ์ศรี,หม่อมราชวงศ์, ฌพิศร กฤตติกากุล และดร.ณัฏฐ์ แก้วม่วง 2525:2)

- ความนิยมของการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ เนื่องมาจากการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเป็นการแสดงที่มีเอกลักษณ์ในความยิ่งใหญ่ตระการตาของระบบแสงและเสียง ซึ่งมีความสอดคล้องกลมกลืนกับสถานที่สำคัญต่างๆ ในประเทศ โดยอาศัยบทบาทการแสดงและเสียงบรรยาย ทำให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงความจริง ความฝัน และจินตนาการจากอดีตกาลได้อย่าง มีอรรถรส โดยมุ่งเน้นการนำเสนอเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภาพลักษณ์ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และประเพณีของชุมชนนั้นๆ เป็นหลัก เมื่อมีความนิยมในการจัดการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพที่ยิ่งใหญ่ตระการตาอย่างแพร่หลาย การแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพจึงกลายเป็นวัฒนธรรมบันเทิงอย่างหนึ่งของสังคมไทยในที่สุด

บริบททางสังคมด้านการศึกษา ได้แก่

- การศึกษาด้านประวัติศาสตร์ของและความเป็นมาของวังลดาวัลย์ที่ปรากฏอยู่ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ ในฐานะพระตำหนักที่ประทับของพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ความเป็นมาตั้งแต่เมื่อครั้งสมัยแรกสร้าง ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จุดพลิกผันอันนำไปสู่บทบาทใหม่ของการรับใช้สถาบันพระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ และประชาชน ในฐานะของสถานที่ทำการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ในปัจจุบัน ตลอดจนประวัติศาสตร์ของสงครามมหาเอเชียบูรพาหรือสงครามแปซิฟิก ซึ่งเป็นเขตสงครามหนึ่งของสงครามโลกครั้งที่สอง

- วิสัยทัศน์ด้านการศึกษาของพระมหากษัตริย์ กล่าวคือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทรงเล็งเห็นว่าการศึกษาคือรากฐานของการพัฒนาประชาชนและประเทศชาติ พระองค์จึงทรงส่งพระราชโอรสไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ พระองค์ทรงมีพระราชหัตถเลขาสั่งสอนพระโอรสทุกพระองค์ไม่ให้ถือตัวว่าเป็นเจ้า ใช้จ่ายอย่างประหยัด ขยันหมั่นเพียรศึกษา หาความรู้ ไม่หลงตัวว่าเป็นนักเรียนนอก ไม่ลืมภาษาไทยและความเป็นไทย เพื่อจะได้นำความรู้กลับมาพัฒนาประเทศ และถ่ายทอดความรู้นั้นเป็นภาษาไทย ให้เกิดคุณประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติสืบต่อไป

บริบททางสังคมด้านศาสนาและความเชื่อ ปรากฏอยู่ในพิธีก่อรากพระตำหนักวังลดาวัลย์ โดยการหาฤกษ์ก่อรากพระตำหนักก่อนที่จะลงมือก่อสร้าง เพื่อความเป็นสิริมงคล แต่สำหรับวังลดาวัลย์ การสร้างได้ดำเนินไปบ้างแล้ว จึงมีการหาฤกษ์ในภายหลัง ซึ่งมีกำหนดตรงกับวันศุกร์ที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2449 ทั้งนี้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบรรจุศิลาฤกษ์ก่อรากพระตำหนักใหม่ด้วยพระองค์เอง (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ม.ป.ป.:21)

บริบททางสังคมด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การบูรณะซ่อมแซมพระตำหนักวังลดาวัลย์แสดงให้เห็นถึงสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในสมัยนั้น กล่าวคือ เมื่อปี พ.ศ. 2530 ได้มีการริเริ่มแนวความคิดบูรณะวังลดาวัลย์ขึ้นเป็นครั้งแรก จึงได้มีการกำหนดแนวทาง วางแผนโครงการ และจัดตั้งคณะทำงานรับผิดชอบอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้เชิญผู้เชี่ยวชาญจากกรมศิลปากรมาเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการดำเนินงานทุกขั้นตอนอย่างใกล้ชิด จนสามารถจัดทำแบบและรายการบูรณะซ่อมแซมจนแล้วเสร็จเมื่อปลายปี พ.ศ. 2540 แต่มีเหตุให้ต้องชะลอโครงการบูรณะลงชั่วคราว เนื่องจากเป็นช่วงที่ประเทศไทยกำลังประสบภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เมื่อต้นปี พ.ศ. 2545 ได้มีการรื้อฟื้นโครงการบูรณะซ่อมแซมวังลดาวัลย์ขึ้นใหม่ภายใต้ชื่อว่า “โครงการบูรณะซ่อมแซมตึกอำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์” และดำเนินการบูรณะซ่อมแซมอย่างเต็มรูปแบบ จนแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2547 (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ม.ป.ป.:63)

บริบททางสังคมด้านสิ่งแวดล้อม ปรากฏอยู่ในบทบาทการแสดงที่กล่าวถึงสภาพแวดล้อมก่อนการเริ่มสร้างวังลดาวัลย์ไว้ว่า ณ ริมคลองผดุงกรุงเกษม เมื่อเกือบ 100 ปีมาแล้ว

นับเป็นที่ดินขานพระนคร ซึ่งเป็นทำเลที่อยู่อาศัย มีบรรยากาศร่มรื่นด้วยแมกไม้และเรือกสวนอันงดงามตลอดจนมีผู้คนสัญจรไปมาค้าขายกันอยู่เป็นประจำ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จนิวัติพระนคร จากการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศในทวีปยุโรป เมื่อปีพุทธศักราช 2440 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สร้างพระที่นั่งและพระตำหนักน้อยใหญ่ ตั้งแต่แนวคลองผดุงกรุงเกษม จรดแนวคลองสามเสน เพื่อพระราชทานแก่พระมเหสีเทวี ตลอดจนพระราชโอรสและพระราชธิดาหลายพระองค์ และเมื่อ 96 ปีมาแล้ว สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงมหาราช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานที่ดินราว 17 ไร่ เพื่อสร้างวังพระราชทานแก่ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหมื่นลพบุรีราศรัย พระราชโอรส ซึ่งประสูติแต่พระอัครชายาเธอ พระองค์เจ้าสายสวลีภิรมย์ และเพื่อเป็นอนุสรณ์คำนึงถึงพระองค์เจ้าลดาวัลย์ กรมหมื่นภูมินทรภักดี ผู้เป็นพระอัยกาของเจ้าฟ้าพระราชโอรส จึงได้โปรดให้ขนานนามวังแห่งนี้ว่า วังลดาวัลย์

ตลอดจนสภาพแวดล้อมของวังลดาวัลย์ในปัจจุบันก็มีการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต เนื่องจากวังลดาวัลย์มีการเปลี่ยนแปลงผู้ครอบครอง ทั้งนี้เมื่อสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ย้ายสถานที่ทำการมา ณ วังลดาวัลย์ ในปี พ.ศ. 2489 นั้น มีเพียงพระตำหนักและอาคารหลังเล็กด้านท้ายวังที่ยังพอใช้ทำการได้ ส่วนอาคารบริวารและสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ล้วนชำรุดทรุดโทรมจนยากเกินกว่าจะบูรณะซ่อมแซม ในเวลาต่อมาจึงได้ทำการรื้อถอนออก แล้วสร้างอาคารใหม่ขึ้นทดแทนหลายอาคาร เพื่อรองรับการปฏิบัติงานในกิจการต่างๆ ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่ขยายตัวขึ้นตามลำดับ โดยใช้พระตำหนักวังลดาวัลย์เป็นอาคารอำนวยการ ซึ่งมีการนำพื้นที่เกือบทุกส่วนมาแบ่งเป็นห้องย่อยๆ สำหรับแต่ละหน่วยงาน ยกเว้นห้องพระในชั้นที่ 2 และหอคอยในชั้นที่ 4 เท่านั้น ส่วนอาคารหลังเล็กด้านท้ายวังใช้เป็นทำการของกองโครงการอนุรักษ์ ครั้นเมื่อมีการก่อสร้างอาคารสองชั้นขึ้นขนานข้างวังลดาวัลย์ทั้งสองด้าน ได้มีการสร้างทางเชื่อมจากชั้น 2 ของตึกใหม่กับตัวอาคารวังลดาวัลย์ จึงมีการดัดแปลงบางส่วนของวังลดาวัลย์ เพื่อรองรับการสร้างทางเชื่อมต่อนี้ แต่ในปัจจุบันได้รื้อถอนแล้ว

เมื่อการก่อสร้างและปรับปรุงอาคารต่างๆ เรียบร้อยแล้ว สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้ขยายอาณาบริเวณของสถานที่ทำการออกไปอีก โดยติดต่อซื้อที่ดินของตลาดจันทรประวิตร ซึ่งแต่เดิมเป็นที่ตั้งวังกรมหลวงประจักษ์กิติบดี (ทิศตะวันตก) ผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวังลดาวัลย์ และมีการสร้างกำแพงวังลักษณะเดิมครอบคลุมพื้นที่ใหม่ ทำให้เนื้อที่ของวังลดาวัลย์เพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 9 ไร่ 54 ตารางวา รวมเป็นเนื้อที่ทั้งสิ้น 26 ไร่ 1 งาน 34 ตารางวา (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ม.ป.ป.:61)

บริบททางสังคมด้านการเมืองการปกครอง ได้แก่

- ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง สังคมไทยได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงพอสมควร คือ บรรดาเจ้านาย ขุนนาง ซึ่งมีอำนาจภายใต้ระบอบการปกครองดั้งเดิมได้สูญเสียอำนาจและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่เคยมีมาก่อน โดยที่คณะราษฎรได้เข้าไปมีบทบาทแทนบรรดาเจ้านายและขุนนางในระบบเก่าเหล่านั้น นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้ทำให้ชนชั้นเจ้านายและขุนนางในระบบเก่าถูกกลืนรวมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และเจ้านายบางพระองค์ถูกเรียกทรัพย์สินสมบัติคืนเป็นของแผ่นดิน ดังเช่นประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเฉลิมเชษฐมณฑล ซึ่งดำรงฐานันดรศักดิ์เป็นพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ทรงได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์คณะราษฎรทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จึงได้ย้ายไปประทับยังจังหวัดสงขลา ถิ่นพำนักเดิมเมื่อครั้งพระสวามียังทรงดำรงตำแหน่งอุปราชมณฑลพิษณุโลกได้ วังลดาวัลย์ได้ถูกทิ้งร้าง และความเฟื่องฟูของวังลดาวัลย์ก็มอดม้วยโรยลงไป นับแต่นั้นเป็นต้นมา

- การเสด็จประพาสยุโรปของรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จประพาสยุโรป 2 ครั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อเจรจาทางการเมืองกับมหาอำนาจตะวันตก การแก้ไขปัญหา

ความขัดแย้งระหว่างกัน การศึกษาความเจริญก้าวหน้าด้านต่างๆ ของประเทศในแถบตะวันตก และการให้ชาวต่างประเทศได้รู้จักประเทศไทยมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการแสวงหามิตรประเทศ (ศิริพร ดาบเพชร, คมคาย มากบัว และประจักษ์ เป๊ะสกุล ม.ป.ป.:ออนไลน์)

บริบททางสังคมด้านประชากร ได้แก่

- ชนชั้นทางสังคมและฐานันดรศักดิ์ที่ปรากฏอยู่ในตัวละครต่างๆ ซึ่งมีชนชั้นทางสังคมและฐานันดรศักดิ์แตกต่างกัน ทั้งนี้ชนชั้นทางสังคมและฐานันดรศักดิ์ของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ เจ้านาย ขุนนางหรือ ข้าราชการ ไพร่หรือสามัญชน และทาส (โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ ม.ป.ป.: ออนไลน์)

- บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ คือ บริบททางสังคมด้านประชากรที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะการแสวงหาผลประโยชน์ประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ในส่วนของนักแสดงนั้นจะไม่มีการนำนักแสดงอาชีพมาร่วมแสดงด้วย แต่กลับนำบุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ทุกภาคส่วนมารับบทเป็นนักแสดง ตลอดจนในส่วนของฝ่ายดำเนินการจัดการแสดงด้านต่างๆ ก็ไม่มีการจัดจ้างมาดำเนินการจัดการแสดง แต่กลับนำบุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ทุกภาคส่วนมารับผิดชอบในฝ่ายต่างๆ ทั้งนี้นักแสดงและฝ่ายดำเนินการจัดการแสดงจึงต้องผ่านกระบวนการฝึกฝนและเรียนรู้ พร้อมทั้งการอุทิศตนมานะอดทนสาหัส ในการพัฒนาทักษะด้านการแสดง และทักษะในการดำเนินการจัดการแสดงให้ดียิ่งขึ้น จนในที่สุดการแสดงแสวงหาประกอบจินตภาพเรื่อง วังลดาวัลย์ อดีตอันรุ่งเรือง สู่ปัจจุบันอันรุ่งโรจน์ ก็สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ทั้งนี้เนื่องจากคณะผู้บริหารของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อต้องการส่งเสริมให้บุคลากรได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร โดยตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญขององค์กรและความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร

- ผู้ชม คือ บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ นับเป็นวิสัยทัศน์อันกว้างไกลของคณะผู้บริหารสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ที่มีแนวความคิดในการจัดการแสดงครั้งนี้ขึ้น เพื่อให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่รับชมการแสดง ได้เรียนรู้และตระหนักถึงคุณค่าสำคัญทางประวัติศาสตร์ของวังลดาวัลย์ เพื่อให้ผู้ชมซึ่งเป็นอนุชนรุ่นหลังได้ร่วมกันธำรงรักษามรดกของชาติให้คงอยู่คู่ชาติไทยสืบไป

บริบททางด้านคุณธรรมและจริยธรรม เนื่องมาจากคณะผู้บริหารของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมองค์กร โดยตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญขององค์กรและความสามัคคีของบุคลากรในองค์กร จึงมอบหมายให้บุคลากรของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์รับหน้าที่เป็นผู้แสดง และฝ่ายดำเนินการจัดการแสดงด้านต่างๆ ทั้งนี้วัฒนธรรมองค์กรประกอบไปด้วยคุณค่าหลักทั้ง 6 ประการ (Values) ประกอบด้วย

1. ความดีงามทั้งปวง (Virtues) หมายถึง ความซื่อสัตย์ ความมีคุณธรรมและจริยธรรม
2. ความรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง ความรับผิดชอบต่องาน ครอบครัว องค์กร และสังคม ทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีที่ตนได้กระทำลงไป
3. ความจงรักภักดี (Loyalty) หมายถึง ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และการยึดมั่นในภารกิจขององค์กรเป็นเป้าหมายในการทำงาน
4. ความสามัคคี (Unity) หมายถึง ความร่วมมือ ร่วมใจ และปรองดองกัน
5. การแสวงหาความรู้และความกระจ่าง (Enlightenment) หมายถึง การใฝ่รู้ และการพัฒนาตนเอง
6. การยึดมั่นในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (Sufficiency)

คุณค่าหลักร่วมกันทั้ง 6 ประการขององค์กร คือ ปฏิญญาร่วมกันของบุคลากรทุกภาคส่วนในองค์กร อันเป็นแรงขับเคลื่อนที่จะมุ่งมั่นพัฒนาทั้งในระดับบุคลากรและระดับองค์กรให้ประสบความสำเร็จ บนพื้นฐานของความดีงาม ตลอดจนส่งต่อคุณค่าหลักร่วมกันจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อสืบสานคุณค่าอันดีงามนี้ให้อยู่คู่กับสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมคุณภาพสืบไป (สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ม.ป.ป.:ออนไลน์)

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยฉบับนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ ในอนาคตได้เป็นอย่างดี โดยเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์การแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ในการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพที่สำคัญต่อไปในอนาคต

ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่าควรส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงแสงเสียงประกอบจินตภาพ ในแหล่งโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์อื่นๆ ในประเทศไทยเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ชนรุ่นหลังได้ตระหนักถึงคุณค่าของโบราณสถานทางประวัติศาสตร์ และร่วมกันดำรงรักษาไว้ให้คงอยู่คู่ชาติไทยไปชั่วกาลนาน ตลอดจนการส่งเสริม ผลักดัน และดำเนินการเรื่อง การจดทะเบียนลิขสิทธิ์ผลงานสร้างสรรค์ที่เกิดจากภูมิปัญญาของนักออกแบบสร้างสรรค์ เพื่อเป็นการพิทักษ์ผลงานการแสดง

รายการอ้างอิง

- จิรายุทธ พนมรักษ. อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 2557. “สัมภาษณ์.” 17 กันยายน.
- นราพงษ์ จรัสศรี. อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2557. “สัมภาษณ์.” 14 ตุลาคม.
- แน่นน้อย ศักดิ์ศรี, หม่อมราชวงศ์, ณพิศร กฤตติกากุล และดร.ณัฏฐ์ แก้วม่วง. 2525. *พระราชวังและวังในกรุงเทพฯ (พ.ศ. 2325 – พ.ศ. 2525)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์. [ม.ป.ป.]. “ลักษณะของสังคมไทย.” วันที่สืบค้นข้อมูล 12 ธันวาคม 2557 (www.sainampeung.ac.th).
- วรวิทย์ พันธธพฤกษ์. หัวหน้ากองสื่อสารองค์กรภายใน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. 2557. “สัมภาษณ์.” 17 กันยายน.
- ศิริพร ดาบเพชร, คมคาย มากบัว และประจักษ์ เป๊ะสกุล. [ม.ป.ป.]. “การเสด็จประพาสยุโรปของรัชกาลที่ 5.” วันที่สืบค้นข้อมูล 16 ธันวาคม 2552 (www.truelookpanya.com).
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. [ม.ป.ป.]. *วังลดวาลย์ เปิดประตูสู่การพัฒนาอันยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความเป็นธรรม*. กรุงเทพฯ: บริษัทดาวฤกษ์ คอมมูนิเคชั่นส์ จำกัด.
- สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์. [ม.ป.ป.]. “คุณค่าหลักทั้ง 6 ประการ.” วันที่สืบค้นข้อมูล 25 ตุลาคม 2557 (www.crownproperty.or.th).